

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญของ เรื่องที่ศึกษา

ข้าวโพด เป็นพืชเศรษฐกิจที่สำคัญของประเทศอย่างหนึ่งซึ่งทำรายได้ให้แก่ประเทศมาก ผลผลิตของข้าวโพดได้ส่ง เป็นสินค้าออกปีละนับล้านตัน นอกจากนี้ยังใช้สำหรับอุตสาหกรรมภายในประเทศมากขึ้นทุก ๆ ปี ความต้องการของตลาดทั้งต่างประเทศและภายในประเทศได้ขยายตัวออกไปอย่างรวดเร็ว การผลิตข้าวโพดได้รับความสนใจจากเกษตรกรทั่วประเทศอย่างกว้างขวาง และหน่วยราชการที่เกี่ยวข้องก็ได้ทำการเร่งรัดปรับปรุงด้วยวิธีการต่าง ๆ เพื่อเพิ่มผลผลิตตลอดมาดังที่ได้กำหนดเป้าหมายการเพิ่มปริมาณการผลิตไว้อย่างชัดเจนในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 3 4 และ 5 งานวิจัยในด้านพันธุ์ วิธีการปลูกและดูแลรักษา และการส่งเสริมได้รับการปรับปรุงให้ดีขึ้นตามลำดับ

ปัจจุบันเป็นที่ทราบกันดีว่า การเพิ่มผลผลิตทางการเกษตรต่อหน่วยพื้นที่จำเป็นต้องปรับปรุงปัจจัยการผลิตและใช้ปัจจัยการผลิตทางการเกษตรเพิ่มขึ้น เช่นการใช้ปุ๋ย ยาปราบศัตรูพืชอย่างเหมาะสมพร้อม ๆ กันไป จึงจะสามารถเพิ่มผลผลิตได้ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

การเพิ่มสมรรถภาพในการผลิต (Productivity) เป็นประเด็นหนึ่งที่ได้กำหนดให้เป็นแนวทางสำหรับงานพัฒนาการเกษตรกรรม และประเด็นดังกล่าวจะเป็นผลสำเร็จมากน้อยเพียงไรนั้น ส่วนหนึ่งขึ้นอยู่กับการยอมรับและนำไปใช้ ซึ่งปัจจัยเทคโนโลยีแผนใหม่ในการผลิตของเกษตรกร อันได้แก่วิธีการปลูกแผนใหม่ การใช้เครื่องจักรในการผลิต การใช้ปุ๋ยเคมี การใช้ยาปราบศัตรูพืช และการใช้เมล็ดพันธุ์ที่ดีและมีคุณภาพสูง อย่างไรก็ตามภายใต้ขอบเขตจำกัดด้านเศรษฐกิจ ของเกษตรกรประกอบกับความไม่แน่นอนในการผลิตเท่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน สิ่งทำให้เมล็ดพันธุ์เป็นปัจจัยที่มีความสำคัญและเป็นปัจจัยเทคโนโลยีแผนใหม่เพียงปัจจัยเดียวที่เกษตรกรสามารถยอมรับและนำไปใช้ในการผลิตได้อย่างกว้างขวางในระยะเวลานั้น ทั้งนี้ เพราะการใช้เมล็ดพันธุ์ใหม่ในการผลิต ไม่ทำให้เกษตรกรต้องลงทุนเพิ่มในการผลิตมากนัก ทั้งยังสามารถช่วยลดผลกระทบอันเนื่องมาจากภัยธรรมชาติและโรคระบาดได้อีกด้วย ดังนั้นเมล็ดพันธุ์จึง เป็นปัจจัยอันดับแรกที่ต้องได้รับการศึกษาปรับปรุงให้ เป็นพันธุ์ดีก่อนที่จะใช้ปัจจัยอย่างอื่นประกอบ มิฉะนั้นแล้วการใช้ปัจจัยการผลิตประกอบอย่างอื่นจะ ไม่ค่อยได้ผลตามที่ต้องการ

การผลิตเมล็ดพันธุ์ที่ดำเนินการอยู่ในปัจจุบันอยู่ในวงจำกัด และสามารถผลิตได้ไม่เพียงพอต่อความต้องการ การขาดแคลนเมล็ดพันธุ์ที่ดีจึงเป็นอุปสรรคที่สำคัญต่อการดำเนินงานพัฒนาข้าวโพดตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ทั้งนี้เนื่องด้วยงานผลิตเมล็ดพันธุ์เป็นงานใหญ่ที่จะต้องมีกำลัง นักวิชาการ พื้นที่ที่ใช้ในการขยายพันธุ์ เครื่องมือในการผลิตขั้นต่าง ๆ ตลอดจนโรงงานที่จะทำการอบ ทำความสะอาด คัดขนาด และเก็บรักษาเมล็ดพันธุ์ให้เพียงพอ ซึ่งเป็นการลงทุนที่สูงมาก นอกจากนี้ยังมีปัญหาเกี่ยวกับระบบการจำหน่ายเพื่อให้ถึงมือเกษตรกรได้ทันฤดูกาลปลูกพืชอีกด้วย จึงนับว่าเป็นงานใหญ่ที่สำหรัหน่วยราชการที่เกี่ยวข้องกับการผลิตเมล็ดพันธุ์จะดำเนินการผลิตเมล็ดพันธุ์ให้เพียงพอได้ ถึงแม้ในปัจจุบันจะมีภาคเอกชนเข้ามาดำเนินธุรกิจเกี่ยวกับเมล็ดพันธุ์มากขึ้นก็ตาม แต่ความต้องการเมล็ดพันธุ์ข้าวโพดก็ยังมีปริมาณมากกว่าและมีแนวโน้มสูงขึ้นเรื่อย ๆ ดังนั้นจึงมีความจำเป็นที่จะต้องทำการศึกษาในเรื่องการผลิตเมล็ดพันธุ์ และต้นทุนการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวโพด ซึ่งจะเป็นข้อมูลที่เป็นและสำคัญอย่างยิ่งที่รัฐบาลจะนำไปใช้ในการกำหนดราคาค่าจำหน่ายเมล็ดพันธุ์ การวางนโยบายการผลิตอันจะเป็นแนวทางให้เกษตรกรและเอกชนมีรายได้และอาชีพใหม่เพิ่มขึ้น เป็นการยกระดับคุณภาพของเมล็ดพันธุ์ที่ใช้ในการเพิ่มผลผลิต และระดับการครองชีพของเกษตรกรให้สูงขึ้นพร้อม ๆ กันไปด้วย

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาถึงต้นทุนการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวโพด
2. เพื่อศึกษาถึงปัญหาและวิธีการแก้ไขในการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวโพดให้ได้เมล็ดพันธุ์ที่ดีทั้งปริมาณและคุณภาพ และสามารถลดต้นทุนการผลิตด้วย

ขอบเขตของการศึกษา

ขั้นตอนการผลิตเมล็ดพันธุ์จะเริ่มตั้งแต่การดำเนินการค้นคว้า วิจัย ทดลอง ให้ได้มาซึ่งพันธุ์ที่ดี จนกระทั่งได้เมล็ดพันธุ์คัด เมล็ดพันธุ์หัก เมล็ดพันธุ์ขยายและเมล็ดพันธุ์จำหน่าย¹ หน่วยธุรกิจที่เข้ามาเกี่ยวข้องในเรื่องนี้มีทั้งภาครัฐบาลและเอกชน ในการศึกษานี้จะเน้นหนักถึงต้นทุนการผลิตเมล็ดพันธุ์หัก (Foundation Seed) ของศูนย์วิจัยข้าวโพด ข้าวพ่างแห่งชาติ ซึ่งจะนำมาใช้เป็นตัวแทนในการศึกษาและวิจัยเมล็ดพันธุ์หัก ส่วนกรณีเมล็ดพันธุ์จำหน่าย (Certified Seed) จะได้รวบรวมข้อมูลการผลิตโดยสังเขปจากศูนย์ขยายพันธุ์พืช กองขยาย

¹ ดูคำอธิบายหน้า 39-40

พันธุ์พืช กรมส่งเสริมการเกษตรทั้ง 4 ศูนย์ ซึ่งได้แก่ศูนย์ขยายพันธุ์พืชที่ 1 2 4 และ 5 ในที่นี้จะไม่กล่าวถึงต้นทุนการผลิตให้ได้อีกซึ่งเมล็ดพันธุ์คัด เพราะการค้นคว้าหาเมล็ดพันธุ์ใหม่ที่ดีจะมีกรรมวิธีและขบวนการที่ยุ่งยาก ใช้นเวลานาน และมีต้นทุนการผลิตสูงมาก

วิธีการดำเนินการศึกษาและค้นคว้า

1. รวบรวมข้อมูลจากเอกสารและหนังสือต่าง ๆ เกี่ยวกับเรื่องข้าวโพดและเมล็ดพันธุ์ข้าวโพด
2. รวบรวมข้อมูลแบบปฐมภูมิ จากศูนย์วิจัยข้าวโพดข้าวฟ่างแห่งชาติ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
3. รวบรวมข้อมูลผลการศึกษาริวิจัยของศูนย์ขยายพันธุ์พืช กองขยายพันธุ์พืช กรมส่งเสริมการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
4. วิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนจากการลงทุน
5. วิเคราะห์ปัญหาและเสนอแนะแนวทางในการแก้ปัญหา

เนื่องจากศูนย์วิจัยข้าวโพดข้าวฟ่างแห่งชาติ ได้มีการผลิตเมล็ดพันธุ์หลักมาเป็นเวลานานแล้วแต่ไม่มีการเก็บข้อมูลการบัญชีเกี่ยวกับต้นทุนของเมล็ดพันธุ์หลักโดยเฉพาะ ต่อมาเมื่อปี 2524 เป็นต้นมา เริ่มจะมีโครงการขยายการผลิตและจำหน่ายให้มากขึ้น จึงเริ่มมีการเก็บบันทึกต้นทุน ดังนั้นจึงทำให้มีปัญหาด้านการวิเคราะห์ข้อมูลต้นทุนบ้าง แต่อย่างไรก็ตามผู้เขียนคิดว่าข้อมูลที่ได้นั้นนั้นใกล้เคียงความเป็นจริงมากที่สุด

ประโยชน์ที่ได้รับจากการศึกษา

1. เป็นแนวทางในการส่งเสริมการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวโพด ซึ่งจะมีผลต่อการขยายผลผลิตข้าวโพดภายในประเทศให้สูงขึ้น
2. เป็นประโยชน์ต่อทางราชการในการนำไปศึกษากำหนดราคาขายเมล็ดพันธุ์ข้าวโพด
3. เพื่อใช้เป็นแนวทางและส่วนประกอบในการศึกษาของผู้ที่สนใจจะลงทุนในการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวโพด